

INHOUD

Dankwoord	V
Inhoud	VII
Inleiding	1
Hoofdstuk 1. Onderwerp	3
Hoofdstuk 2. Afbakening van het onderzoek	11
Afdeling 1. Terminologische afbakening	11
§ 1. Arbeidsongeschiktheid	11
§ 2. Re-integratie	13
Afdeling 2. Inhoudelijke afbakening	16
Hoofdstuk 3. Doelstellingen en onderzoeksvragen	17
Afdeling 1. Aannames binnen het onderzoek	17
Afdeling 2. Doelstellingen	17
Afdeling 3. Onderzoeksvragen	18
Hoofdstuk 4. Methodologie	19
Afdeling 1. Methodologische stappen	19
Afdeling 2. Onderzoekstructuur	21
Hoofdstuk 5. Wetenschappelijke innovatie en maatschappelijke relevantie	23

Deel 1. Normatieve uitgangspunten en inkadering	25
Inleiding	27
Hoofdstuk 1. Re-integratie in het arbeidsrecht: een ethisch-filosofisch referentiekader	29
Afdeling 1. Fundamentele grondslagen van het arbeidsrecht	29
§ 1. Menselijke waardigheid	30
§ 2. Sociale rechtvaardigheid	32
Afdeling 2. Functies van het arbeidsrecht en re-integratie	33
A. Ordeningsfunctie	34
B. Welzijnsfunctie	36
C. Integratieve functie	42
D. Intermediaire functie	44
Afdeling 2. Tussenbesluit	47
Hoofdstuk 2. Re-integratie als imperatief in het Europees sociaal en werkgelegenheidsbeleid	49
Afdeling 1. Inleiding	49
Afdeling 2. Re-integratie in het Europese sociaal en werkgelegenheidsbeleid	50
§ 1. Europese werkgelegenheidsstrategie	50
§ 2. De Lissabonstrategie	54
A. Lissabon I	54
B. De Herzene Lissabonstrategie	55
C. Lissabon en Europees actieplan inzake gelijke kansen voor personen met een handicap	60
D. Lissabon en actieve inclusiestrategie	61
§ 3. De Europa 2020-strategie	63
A. Europa 2020 en werkgelegenheid	64
B. De Europese strategie inzake handicap 2010-2020	67
C. Europa 2020 en de Europese strategie inzake veiligheid en gezondheid 2014-2020	68
I. Europese strategie inzake veiligheid en gezondheid 2014-2020	68
II. Resolutie Europees Parlement	70
a) Preventie en vroegtijdig ingrijpen	72
b) Terugkeer naar het werk	73
c) De houding tegenover de re-integratie van werknemers veranderen	74
Afdeling 3. Tussenbesluit	75
§ 1. Actieve en inclusieve integratie	75
§ 2. Europees werkgelegenheidsbeleid en <i>flexicurity</i>	76
§ 3. Veiligheid en gezondheid op het werk	78

Hoofdstuk 3. Re-integratie in arbeid: een grondrechtenverhaal	81
Afdeling 1. Inleiding	81
§ 1. Situering binnen het onderzoek	81
§ 2. Grondrechten	82
§ 3. Re-integratie in arbeid in het grondrechtendiscours	85
§ 4. Bronnenmateriaal	88
Afdeling 2. De internationale juridische positie van het recht op re-integratie in arbeid	89
§ 1. Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM)	90
§ 2. Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (IVESCR)	90
A. Achtergrond	90
B. Relevante verdragsbepalingen	91
I. Recht op arbeid (art. 6 IVESCR)	91
a) Algemeen	91
b) Inhoud van het recht op arbeid	92
II. Het recht op billijke en gunstige arbeidsvoorwaarden (art. 7)	93
III. Gelijkheid en non-discriminatie	93
IV. IVESCR en Handicap	94
C. Verplichtingen voortvloeiend uit het IVESCR	96
D. Juridische afdwingbaarheid in de nationale rechtsorde	98
§ 3. Internationale Arbeidsorganisatie (IAO)	100
A. De Internationale Arbeidsorganisatie en het grondrechtendiscours	100
B. Re-integratie in de internationale arbeidsnormen	101
I. Beroepsrevalidatie en tewerkstelling van personen met een handicap	102
II. Vastheid van betrekking	107
§ 4. VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap	111
A. Inleiding	111
B. Doelstelling van het VN-Verdrag	116
C. Toepassingsgebied	117
D. Algemene bepalingen	120
E. Beschermderechten	122
I. Algemeen	122
II. Re-integratie in arbeid in het VN-Verdrag Handicap	123
a) Discriminatie op grond van handicap	123
b) Recht op arbeid	128
c) Ondersteunende maatregelen	130
d) Verbod op discriminatie	130
e) Re-integratiemaatregelen	131
f) Verplichtingen	132
F. Toezicht op VN-Verdrag Handicap	132
G. Juridische afdwingbaarheid en doorwerking in het nationale recht	133
§ 5. Raad van Europa	135
A. EVRM	136
B. (H)ESH	137
I. Inleidend	137
II. Re-integratiebepalingen in het (H)ESH	140
a) Recht op arbeid	140
b) Recht van personen met een handicap op zelfstandigheid, sociale integratie en deelname aan de samenleving	141
i. Art. 15 (H)ESH	141

ii.	Beleid inzake personen met een handicap	144
c)	Recht op bescherming bij de beëindiging van de tewerkstelling	146
III.	Doorwerking HESH	148
Afdeling 3. De juridische positie van het recht op re-integratie in arbeid in de Europese Unie		
§ 1.	Sociale grondrechten in de EU	149
A.	De ontwikkeling van de sociale grondrechten	149
B.	Het Handvest van de grondrechten in de Europese Unie	153
I.	Algemeen	153
II.	Relevante verdragsbepalingen met betrekking tot re-integratie	155
a)	Recht van eenieder om te werken in een vrijelijk gekozen of aanvaard beroep	155
b)	Non-discriminatie	155
c)	Zelfstandigheid, maatschappelijke en beroepsintegratie en deelname aan het gemeenschapsleven	156
d)	Ontslagbescherming	157
e)	Recht op rechtvaardige en billijke arbeidsomstandigheden en -voorwaarden	159
III.	Doorwerking Handvest	159
C.	Verdrag van Lissabon	160
D.	Europese sociale pijler	161
§ 2.	Re-integratie en het secundair Unierecht	165
A.	Gelijkheid en non-discriminatie	165
I.	Oorsprong en ontwikkeling van de antidiscriminatiewetgeving binnen de EU	165
II.	Doelstelling van de Kaderrichtlijn 2000/78	169
III.	De notie 'Handicap'	170
a)	Van een medische definitie: arrest- <i>Chacón Navas</i>	171
b)	Naar een sociaal model? Arrest- <i>Ring en Skouboe Werge</i> en volgende	174
IV.	Beschermd grondrecht: recht op gelijkheid en non-discriminatie	183
a)	Verbod op discriminatie	183
i.	Directe discriminatie	183
ii.	Indirecte discriminatie	184
iii.	Andere vormen van discriminatie	186
b)	Re-integratiebepalingen in de Kaderrichtlijn: redelijke aanpassingen	187
B.	Veiligheid en de gezondheid op het werk	193
I.	Oorsprong en ontwikkeling van een Europese bevoegdheid inzake veiligheid en gezondheid op het werk	193
II.	Europese Kaderrichtlijn betreffende de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk	194
Afdeling 4. De juridische positie van het recht op re-integratie in arbeid in het Belgische grondwettelijk kader		
Afdeling 5. Tussenbesluit: een grondrechtelijke basis voor re-integratie in arbeid?		
§ 1.	Personeel toepassingsgebied	204
§ 2.	Materieel toepassingsgebied	206
§ 3.	Componenten van re-integratie	207
§ 4.	Draagwijdte van een grondrechtelijke kwalificatie	211

Hoofdstuk 4. Naar een toetsingskader: de re-integratiecriteria	213
Afdeling 1. Inleiding	213
Afdeling 2. Retentie	216
§ 1. Interventies	216
A. Gecoördineerde en multidisciplinaire aanpak	217
B. Snelle interventie	218
C. Focus op resterende arbeidscapaciteiten	219
D. Aanpassing van het werk aan de werknemer	220
E. Rekening houdend met de arbeidsorganisatie	224
F. Ingebed in collectief overleg	225
G. Inkomens- en rechtszekerheid tijdens interventies	225
§ 2. Gedeelde verantwoordelijkheid tussen overheid, private werkgevers en de arbeidsongeschikte werknemers	226
A. Werkgevers	226
B. Werknemers	227
C. Overheid	229
§ 3. Vastheid van betrekking	231
Afdeling 3. Transitie	234
Afdeling 4. Tussenbesluit	235
Deel 2. Evaluatie van het Belgische arbeidsrecht in het licht van re-integratiecriteria	237
Inleidend	239
Hoofdstuk 1. Terminologische afbakening	241
Afdeling 1. Arbeidsongeschiktheid in het arbeidsrecht	242
§ 1. Arbeidsongeschiktheid in de Arbeidsovereenkomstenwet	242
A. Criteria	242
I. Onmogelijkheid	242
II. 'Ten gevolge van ziekte of ongeval'	243
III. 'Om zijn werk uit te oefenen'	244
B. Tijdelijk of definitief	246
C. Vaststelling arbeidsrechtelijke arbeidsongeschiktheid	247
§ 2. Geschiktheids- of ongeschiktheidsverklaring in het kader van het gezondheidsoezicht op het werk	251
Afdeling 2. Arbeidsongeschiktheid in het socialezekerheidsrecht	257
§ 1. Algemeen	257
§ 2. Toegelaten arbeid	263
A. Principe van toegelaten arbeid	263
B. De progressieve of gedeeltelijke werkhervatting	265
C. Cumul	266
§ 3. Kritische bemerkingen	267

Afdeling 3. Arbeidsongeschiktheid in het licht van de Antidiscriminatiewet	269
§ 1. 'Huidige of toekomstige gezondheidstoestand'	272
§ 2. Langdurige arbeidsongeschiktheid als handicap: notieervaging?	273
Hoofdstuk 2. Retentie in het Belgische arbeidsrecht	281
Afdeling 1. Arbeidsongeschiktheid en de bedongen arbeid	281
§ 1. Tijdelijke arbeidsongeschiktheid als schorsingsgrond	282
A. Principe verbintenissenrecht	282
B. Gewaarborgd loon	284
I. Arbeiders	286
II. Bedienden	287
III. Uitzonderingen	287
IV. Responsabilisering	288
C. Volledige of gedeeltelijke hervatting	288
I. Volledige werkhervatting	288
II. Gedeeltelijke werkhervatting	290
D. Volledige vs. gedeeltelijke schorsing	292
§ 2. Blijvende arbeidsongeschiktheid als definitieve overmacht	294
Afdeling 2. Interventies gericht op re-integratie	296
§ 1. Welzijnsrechtelijke re-integratiemogelijkheden	296
A. Welzijnsverplichting werkgever	296
B. Gezondheidstoezicht en re-integratie	298
I. Inleidend	298
II. Voormalige wedertewerkstellingsmogelijkheden voor arbeidsongeschikte werknemers	299
a) Voormalige gezondheidsbeoordeling van de definitief arbeidsongeschikte werknemer met het oog op zijn re-integratie	300
i. Algemeen	300
ii. Gezondheidsbeoordeling	301
b) Bezoek voorafgaandelijk aan de werkhervatting	304
c) Knelpunten vorige regelgeving	307
i. Initiatief enkel bij werknemer	307
ii. Timing van de re-integratieprocedure	308
iii. Effectiviteit van de wedertewerkstellingsplicht	309
iv. Rechtsonzekerheid	311
v. Stroeve samenwerking tussen de verschillende medische actoren	312
III. Initiatieven naar aanloop van de re-integratietrajecten 2.o.	313
a) Regeerakkoord 2014	313
b) Re-integratieplan en -trajecten	314
c) NAR-advies 1923	315
i. Algemene beschouwingen	315
ii. Essentiële voorwaarden	316
iii. Concrete aanbevelingen re-integratieprocedure	317
d) Akkoord van de Groep van Tien	318
e) Belgische nationale strategie voor welzijn op het werk 2016-2020	319
IV. De re-integratietrajecten 2.o.	320
a) Doelstelling	320
b) Toepassingsgebied	321

i.	Tijdelijk en definitief arbeidsongeschikte werknemers	321
ii.	Overheidspersoneel	322
iii.	Arbeidsongevallen en beroepsziekten	323
c)	Initiatief	325
d)	Re-integratieonderzoek en -overleg	329
e)	Re-integratiebeoordeling	333
f)	Beroepsprocedure	339
g)	Het re-integratieplan	340
i.	Inhoud	340
ii.	Overleg	341
iii.	Termijnen	345
iv.	Uitzondering	345
v.	Akkoord werknemer	346
vi.	Uitvoering en opvolging	348
vii.	Einde re-integratieplan	349
h)	Bijstand tijdens traject	349
i)	Collectief luik re-integratie	349
j)	Einde re-integratietraject	350
k)	Verhouding met andere preventieve onderzoeken	351
V.	Progressieve werkherhvatting als re-integratiemodaliteit	353
a)	Inleidend	353
i.	Progressieve werkherhvatting buiten het re-integratietraject	353
ii.	Progressieve werkherhvatting als modaliteit van het re-integratie- traject	354
b)	Cumul loon en uitkering	355
c)	Arbeidsrechtelijke gevolgen progressieve werkherhvatting	356
i.	Geen schorsing	358
ii.	Behoud van de arbeidsovereenkomst	358
iii.	Neutralisatie gewaarborgd loon	363
iv.	Opbouw vakantie rechten	365
v.	Vervanging van arbeidsongeschikte werknemer die gedeeltelijk werk hervat	366
vi.	Progressieve werkherhvatting en de opzegging	367
d)	Gedeeltelijke werkherhvatting bij een andere werkgever	368
§ 2.	De Antidiscriminatiewet en de redelijkeaanpassingsplicht	369
A.	Inleidend	369
B.	Toetsingscriteria	370
I.	'Redelijke'	370
II.	'Aanpassingen'	374
C.	Procedure	375
D.	Afdwingbaarheid	376
I.	Vordering tot staking	377
II.	Verbod op represailles	378
III.	Schadevergoeding	379
IV.	Bewijslast	380
E.	Verhouding met het re-integratietraject	381
§ 3.	Re-integratieondersteunende maatregelen	386
Afdeling 3.	Vastheid van betrekking	388
§ 1.	Ontslag en ziekte	389
A.	Algemene ontslagregeling	391

I.	Beëindiging tijdens periode van schorsing wegens arbeidsongeschiktheid	391
a)	Voor het eenheidsstatuut	391
b)	Sinds het eenheidsstatuut	392
c)	Modaliteiten	393
II.	Beëindiging arbeidsovereenkomst voor het intreden van de arbeidsongeschiktheid	394
B.	Arbeitsongeschiktheid en kennelijk onredelijk ontslag	394
I.	Ontstaansgeschiedenis	395
II.	Algemene bepalingen	397
a)	Begrip	397
b)	Bewijs	400
c)	Sancties	401
d)	Cumul	403
III.	Ontslag verbonden met de arbeidsongeschiktheid	404
IV.	Kennelijk onredelijk ontslag in het licht van het re-integratietraject	411
C.	Ontslag en antidiscriminatiewetgeving	412
I.	Huidige of toekomstige gezondheidstoestand	413
a)	Open rechtvaardiging	414
b)	Gewezen gezondheidstoestand	419
II.	Handicap	422
a)	Gesloten systeem van rechtvaardiging; wezenlijke en bepalende beroepsvereisten	424
b)	Redelijkeaanpassingsverplichting werkgever	427
c)	Ontslag en het re-integratietraject	431
§ 2.	Definitieve arbeidsongeschiktheid en medische overmacht	431
A.	Medische overmacht voor 2017	432
I.	Criteria	433
II.	Van rechtswege?	436
III.	Bewijs	436
IV.	Procedure	438
V.	Onrechtmatig inroepen medische overmacht	438
VI.	Kritiek	439
a)	Civilistische opvatting Hof van Cassatie	439
b)	Verhouding tot welzijnswetgeving	443
c)	Verhouding tot antidiscriminatiewetgeving	449
VII.	Het oude artikel 34 Arbeidsovereenkomstenwet	454
B.	Medische overmacht na 2017	459
I.	Inhoud	459
II.	Kritische bemerkingen	462

Hoofdstuk 3. Transitie in het Belgische arbeidsrecht 471

Afdeling 1. Inleiding 471

Afdeling 2. Outplacement 472

§ 1.	Algemene regeling	472
§ 2.	Outplacement na medische overmacht	473
A.	Algemeen	473
B.	Verhouding tot socioprofessioneel re-integratietraject	476
C.	Kritiek	479

Hoofdstuk 4. Evaluatie van het Belgische arbeidsrecht in het licht van de re-integratiecriteria	481
Afdeling 1. Inleiding	481
Afdeling 2. Retentie	484
§ 1. Interventies	484
A. Gecoördineerde en multidisciplinaire aanpak	484
I. Overlegmodel	485
II. Preventieadviseur-arbeidsarts als coördinator van het re-integratieproces	487
B. Snelle interventie	488
C. Focus op resterende arbeidscapaciteiten	491
D. Aanpassing van het werk aan de werknemer	494
E. Rekening houdend met de arbeidsorganisatie	495
F. Ingebed in collectief overleg	496
G. Zekerheid tijdens interventies	498
§ 2. Gedeelde verantwoordelijkheid	500
A. Responsabilisering werkgever en werknemer	501
B. Verantwoordelijkheid overheid	509
§ 3. Vastheid van betrekking	510
Afdeling 3. Transitie	513
Deel 3. Naar een verbeterd re-integratiebeleid in het Belgisch arbeidsrecht	515
Hoofdstuk 1. Good practices uit Frankrijk en Nederland	517
Afdeling 1. Frankrijk	517
§ 1. Inleiding	517
§ 2. 'Arrêt de travail': schorsing van de arbeidsovereenkomst	520
§ 3. Interventies	522
A. Bezoek voorafgaandelijk aan de werkhervatting (' <i>Visite de préreprise</i> ')	522
B. Werkhervattingsonderzoek (' <i>Visite médicale de reprise</i> ')	523
I. Geschiktheidsverklaring (mits voorbehoud)	524
II. Ongeschiktheidsverklaring met reclasseringsmogelijkheden	525
a) Algemeen	525
b) Gevolgen ongeschiktheidsverklaring	526
III. Volledige arbeidsongeschiktheid	530
IV. Beroep	531
§ 4. Vastheid van betrekking	532
A. Ontslag tijdens ziekteperiode	533
B. Ontslag naar aanleiding van arbeidsongeschiktheidsverklaring	535
I. Onmogelijkheid van werkgever om ander werk aan te bieden	536
II. Weigering werknemer	537
III. Definitieve arbeidsongeschiktheid voor elke tewerkstelling	537
§ 5. Relatie tot de antidiscriminatiewetgeving	538
§ 6. Lessen voor België	541

Afdeling 2. Nederland	543
§ 1. Inleiding	543
§ 2. Arbeidsongeschiktheid en loondoorbetaling	547
§ 3. Interventies	552
A. Re-integratietraject	553
I. Probleemanalyse	553
II. Plan van aanpak	555
a) Formele aspecten	555
b) Inhoudelijke aspecten re-integratie	557
i. Eigen arbeid	557
ii. Passende arbeid	558
iii. Re-integratie tweede spoor	560
c) Arbeidsrechtelijke gevolgen passende arbeid	561
III. Deskundigenoordeel	562
IV. Re-integratieverslag	564
B. Toetsing re-integratieverplichtingen	564
§ 4. Vastheid van betrekking	568
A. Opzegging tijdens het opzegverbod	569
B. Na het opzegverbod	570
C. Hoog ziekteverzuim	572
D. Transitievergoeding	573
§ 5. Hervormingen	574
A. Kritiek	574
B. Hervormingspakket	577
§ 6. Lessen voor België	579

Hoofdstuk 2. Aanbevelingen de lege ferenda

§ 1. Een betere ontslagbescherming	583
§ 2. Naar een snellere interventie	586
§ 3. Meer focus op resterende arbeidscapaciteiten	587
§ 4. Meer inzetten op multidisciplinariteit en een holistische aanpak	589
§ 5. Verduidelijking en handhaving re-integratieverplichtingen	590
§ 6. Versterkt collectief overleg	592
§ 7. Meer rechts- en inkomenszekerheid	593
§ 8. Meer financiële incentives en ondersteuning	594
§ 9. Meer aandacht voor re-integratiemogelijkheden buiten de onderneming	595

Globaal besluit

Literatuurlijst